

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت صنعت، معدن و تجارت
وزارت کشور - وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت نفت
سازمان حفاظت محیط زیست - سازمان ملی استاندارد ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ به پیشنهاد کارگروه متشکل از نمایندگان سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت، کشور و امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده - مصوب ۱۴۰۰، معیارهای تعیین سطح آلاینده‌گی واحدهای تولیدی صنعتی، معدنی و خدماتی آلاینده را به شرح زیر تصویب کرد:

معیارهای تعیین سطح آلاینده‌گی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی آلاینده

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱- قانون: قانون مالیات بر ارزش افزوده - مصوب ۱۴۰۰.

۲- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

۳- واحد آلاینده: واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی آلاینده که به تشخیص سازمان، حدود مجاز و استانداردهای محیط زیستی را رعایت نمی‌کنند.

۴- شاخص آلاینده‌گی: معیارهایی براساس شدت، مدت و نوع آلاینده‌گی جهت تعیین نرخ عوارض واحد آلاینده.

۵- پایش: بررسی وضعیت آلاینده‌گی محیط زیستی واحد آلاینده که از طریق انجام پایش ادواری ادارات کل حفاظت محیط زیست استان‌ها، خوداظهاری از طریق آزمایشگاه معتمد و یا داده‌های سامانه پایش برخط انجام می‌شود. در موارد تناقض نتایج خوداظهاری با اندازه‌گیری‌های انجام شده توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان، اندازه‌گیری انجام شده توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان ملاک عمل است.

۶- واحدهای مشمول خوداظهاری: واحدهایی که طبق تبصره (۴) ماده (۱۱) قانون هوای پاک - مصوب ۱۳۹۶- و تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون حفاظت از خاک - مصوب ۱۳۹۸- و مطابق با ضوابط خوداظهاری در پایش آلاینده‌گی، موظف به انجام خوداظهاری در پایش می‌باشند.

۷- واحدهای مشمول نصب پایش برخط: واحدهایی که طبق تبصره (۳) ماده (۱۱) قانون هوای پاک - مصوب ۱۳۹۶- موظف به نصب سامانه پایش برخط می‌باشند.

ماده ۲- واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی که به تشخیص سازمان حدود مجاز را مطابق استانداردهای محیط زیستی مندرج در مصوبات زیر رعایت می‌کنند، مشمول این آیین‌نامه نمی‌شوند:

۱- حد مجاز انتشار آلاینده‌های هوا در صنایع موضوع تصویب‌نامه شماره ۸۴۴۱۱/ت/۵۵۱۸۱ هـ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۷.

۲- حدود مجاز آلودگی صوتی موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون هوای پاک موضوع تصویب‌نامه شماره ۸۴۴۰۱/ت/۵۵۰۶۹ هـ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۷ و اصلاحات بعدی آن.

۳- استانداردهای خروجی فاضلاب (موضوع ابلاغیه شماره ۱۵۲۷-۳۲ مورخ ۱۳۷۳/۵/۳۰ سازمان حفاظت محیط زیست، موضوع ماده (۵) آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۲۴۱/ت/۷۱ هـ مورخ ۱۳۷۳/۳/۱۶).

۴- حدود مجاز آلودگی خاک (موضوع ابلاغیه شماره ۱۸۵۹۶/۱۰۰/۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۷ سازمان حفاظت محیط زیست، موضوع ماده (۱۱) قانون حفاظت از خاک - مصوب ۱۳۹۸-).

ماده ۳- شاخص و نرخ عوارض آلاینده‌گی واحدهای آلاینده، به شرح جدول زیر محاسبه می‌شود:

شاخص و نرخ آلاینده‌گی واحدهای آلاینده

شاخص آلاینده‌گی واحد	نرخ آلاینده‌گی واحد (درصد)
۱ تا ۳۹۹ (کمتر از ۴۰۰)	۰/۵
از ۴۰۰ تا ۷۵۰	۱
از ۷۵۱ تا ۱۰۰۰	۱/۵

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۴- عدد شاخص آلاینده‌ی واحدهای مشمول نصب سامانه پایش برخط یا انجام خوداظهاری مستند به آرایه نتایج حاصل از پایش، به شرح جدول زیر محاسبه می‌شود:

نحوه تعیین شاخص آلاینده‌ی واحد

وضعیت و وزن						عنوان معیار	شماره معیار	حداکثر عدد شاخص آلاینده‌ی	نوع آلاینده‌ی	ردیف
وزن	میزان	وزن	میزان	وزن	میزان					
۲۵۰	بالاتر از ۵۰۰ درصد	۲۵۰	از ۱۰۱ تا ۵۰۰ درصد	۱۰۰	از ۵ تا ۱۰۰ درصد	شدت آلودگی هوای کل واحد (براساس انحراف از حد مجاز آلودگی)	۱	۴۰۰	آلودگی هوا	۱
۵۰	بیش از دو فصل در سال	۳۰	دو فصل در سال	۱۰	یک فصل در سال	مدت آلاینده‌ی در سال براساس نتایج آزمایش	۲			
-۵۰	بین ۵۱ تا ۷۵ درصد	-۲۰	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۱۰۰	بیش از ۹۰ درصد	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی هوا در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۲ سال و غیرقابل تمدید)	۳			
۳۰۰	بالاتر از ۵۰۰ درصد	۱۸۰	از ۱۰۱ تا ۵۰۰ درصد	۵۰	از ۵۰ تا ۱۰۰ درصد	شدت آلودگی آب کل واحد (براساس انحراف از حد مجاز آلودگی)	۱	۳۵۰	آلودگی آب	۲
۵۰	بیش از دو فصل در سال	۳۰	دو فصل در سال	۱۰	یک فصل در سال	مدت آلاینده‌ی در سال بر اساس نتایج آزمایش	۲			
-۲۰	بین ۵۱ تا ۷۵ درصد	-۳۰	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۵۰	بیش از ۹۰ درصد	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی آب در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۲ سال و غیرقابل تمدید)	۳			
۱۵۰	بالاتر از ۵۰۰ درصد	۱۰۰	بین ۱۰۱ تا ۵۰۰ درصد	۵۰	تا ۱۰۰ درصد	شدت آلودگی خاک (براساس انحراف از حدود مجاز)	۱	۲۰۰	آلودگی خاک	۳
۵۰	بیش از دو فصل در سال	۳۰	دو فصل در سال	۱۰	یک فصل در سال	مدت آلاینده‌ی در سال بر اساس نتایج آزمایش	۲			
-۲۰	بین ۵۱ تا ۷۵ درصد	-۳۰	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۵۰	بیش از ۹۰ درصد	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی خاک در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۲ سال و غیرقابل تمدید)	۳			
۳۰	بالاتر از ۵۰ واحد	۱۵	بین ۲۱ تا ۵۰ واحد	۵	کمتر از ۲۰ واحد (دسی‌بل)	شدت آلودگی صوتی (براساس انحراف از حدود مجاز)	۱	۵۰	آلودگی صوتی	۴
۲۰	سه فصل در سال	۱۰	دو فصل در سال	۵	یک فصل در سال	مدت آلاینده‌ی در سال بر اساس نتایج آزمایش	۲			
-۱	بین ۵۱ تا ۷۵ درصد	-۳	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۵	بیش از ۹۰ درصد	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی صوتی در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۱ سال و غیرقابل تمدید)	۳			
								۱۰۰۰	مجموع	

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

شماره .....
تاریخ ۲۷ / ۱۲ / ۱۴۰۱

تصویب نامه هیئت وزیران

تبصره ۱- در مواردی که امکان نمونه گیری و آزمایش وجود ندارد، واحد موظف است در مهلت مقرر شده توسط اداره کل محیط زیست استان، نسبت به فراهم شدن امکان نمونه گیری و آزمایش اقدام نماید.

تبصره ۲- واحدهایی که از انجام خوداظهاری، ارایه اطلاعات الزامی یا ایجاد امکان نمونه گیری و آزمایش در مهلت مقرر استنکاف می کنند، در اولین دوره بعد از تصویب این آیین نامه، مشمول پرداخت عوارض با نرخ نیم درصد (۰/۵٪)، دوره دوم مالیاتی مشمول پرداخت عوارض با نرخ یک درصد (۱٪) و از دوره سوم به بعد مشمول پرداخت عوارض با نرخ یک و نیم درصد (۱/۵٪) خواهند شد.

تبصره ۳- واحدهای آلاینده فاقد مجوز فعالیت که بعد از ابلاغ ضوابط و معیارهای استقرار صنایع موضوع تصویب نامه شماره ۶۴۶۷۷/ت ۱۸۵۹۱ هـ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۶ تأسیس شده اند، ملزم به پرداخت عوارض با نرخ یک و نیم درصد (۱/۵٪) می باشند.

تبصره ۴- کلیه واحدهای پالایشگاهی نفت و پتروشیمی دارای کارکنان به تعداد (۵۰) نفر و بیشتر، در صورت انتشار گازهای آلاینده با مشعل غیرعادی، نرخ نیم درصد (۰/۵٪) به عوارض پرداختی آن واحد تا سقف مندرج در قانون، در فصل مربوط اضافه می گردد. شیوه نامه اجرای این تبصره در چهارچوب قوانین، توسط سازمان و با همکاری وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نفت و کشور ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه تهیه و توسط رئیس سازمان ابلاغ می شود.

تبصره ۵- به منظور بهبود عملکرد محیط زیستی و تشویق واحدها به کاهش یا رفع آلاینده گی، معیارهای عملکرد محیط زیستی واحد (تصویب برنامه های اجرایی مرتبط با کاهش آلودگی و درصد پیشرفت فیزیکی اجرای آنها) که با علامت منفی در جدول موضوع این ماده درج شده است، بنابر درخواست و با مسئولیت مدیرعامل واحد صنعتی در بازه زمانی مشخص شده (غیرقابل تمدید) و تنها برای یک بار در آلاینده گی مربوط، وزن معیارهای یادشده از شاخص آلاینده گی واحد مذکور کسر می گردد.

تبصره ۶- برنامه های اجرایی مرتبط با کاهش آلودگی، صرفاً در محاسبات همان نوع آلاینده گی مورد محاسبه قرار می گیرد.

تبصره ۷- شدت آلودگی هوا و آب مطابق الگوی (فرمول) زیر محاسبه می شود. در هر منبع آلودگی که شامل چند مؤلفه (پارامتر) باشد، مؤلفه ای (پارامتری) که بیشترین فاصله از حدود مجاز را دارد، ملاک محاسبه است. در صورت عدم ارایه نرخ جریان توسط واحد، غلظت اندازه گیری شده مستقیماً لحاظ می گردد:

جمع بیایی (نرخ هر جریان گازی یا بساب خروجی آلاینده $\times$ درصد انحراف بالاتر از حدود مجاز آلودگی همان جریان گازی یا بساب خروجی آلاینده)

شدت آلودگی =

مجموع نرخ جریان های خروجی گازی یا بساب واحد

تصویب نامه هیئت وزیران

تبصره ۸- شدت آلودگی خاک در هر واحد بر اساس مؤلفه‌ای (پارامتری) که بیشترین فاصله از حدود مجاز را دارد، محاسبه می‌گردد.

تبصره ۹- ملاک احراز آلودگی در واحدهای غیرمشمول نصب سامانه پایش برخط یا انجام خوداظهاری، گزارش کارشناسی با تأیید اداره کل حفاظت محیط زیست استان است. عوارض آلاینده‌ی این واحدها با نرخ نیم درصد (۰/۵٪) محاسبه می‌گردد. دستورالعمل نحوه تهیه گزارش کارشناسی و مستندات مربوط ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، توسط سازمان تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۵- مرجع اعلام نام واحد آلاینده و دستورالعمل محاسبه نرخ آلاینده‌ی آن، پایگاه اطلاعاتی واحدهای آلاینده سازمان موضوع تبصره (۳) ماده (۲۷) قانون می‌باشد. در این پایگاه نحوه محاسبه معیارها و تعیین سطح و نرخ آلاینده‌ی واحد، برای همان واحد، مشخص و قابل دسترس است.

تبصره ۱- تمامی دستگاه‌ها، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های متولی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی موظفند ضمن اطلاع‌رسانی این دستورالعمل به کلیه واحدهای حقیقی و حقوقی مرتبط، فهرست واحدهای تحت پوشش خود را (در صورت امکان به صورت تارنما) به سازمان ارائه نمایند. عدم معرفی نام واحد توسط دستگاه‌های متولی، رافع مسئولیت سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

تبصره ۲- منظور از پایگاه اطلاعاتی موضوع تبصره (۳) ماده (۲۷) قانون، سامانه جامع محیط زیست کشور به نشانی (iranemp.ir) است.

تبصره ۳- واحدهای تولیدی، خدماتی، صنعتی و معدنی موظفند جهت ثبت نام در پایگاه اطلاعاتی موضوع تبصره (۳) ماده (۲۷) قانون از طریق راهنمای اعلامی بر روی درگاه سازمان اقدام نمایند.

ماده ۶- واحدهایی که در یک دوره موفق به کاهش نرخ آلاینده‌ی به حداقل یک سطح پایین‌تر (معادل نیم درصد (۰/۵٪)) شوند، در دوره بعدی مشمول پرداخت یک نرخ پایین‌تر عوارض آلاینده‌ی خواهند بود (حداکثر دوبار).

تبصره - طرح (پروژه)ها و اقدامات لازم جهت کاهش شاخص آلاینده‌ی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی در داخل هر واحد که جزئی از فرآیند بهره‌برداری می‌باشند، علی‌رغم افزایش ظرفیت از شمول ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیت‌های صنعتی و تولیدی و ارزیابی اثرات محیط زیستی مستثنی هستند.

ماده ۷- وزارت کشور موظف است به صورت سالانه گزارش مربوط به نحوه هزینه‌کرد عوارض موضوع این آیین‌نامه و میزان کاهش و رفع آلاینده‌ی ناشی از آن را به صورت عمومی منتشر و به هیئت وزیران ارائه نماید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۲۷ / ۱۲ / ۱۴۰۱

ماده ۸- دستگاه‌های موضوع ماده (۴۰) قانون، که عوارض آلاینده‌گی را دریافت و مصرف می‌نمایند، مکلفند حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از عوارض آلاینده‌گی را برای بهسازی، توسعه و نگهداری فضای سبز، توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی با اولویت‌های فناوری‌های نوین، مدیریت پسماند، کاهش و رفع آلودگی، پایش آلودگی و تصفیه و بازچرخانی فاضلاب، بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی در ساختمان‌ها و اماکن عمومی با نظارت و تأیید سازمان و با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کشور هزینه و گزارش آن را سالیانه به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مربوط اعلام نمایند.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.